

И.А. Эргашев

ТДЮУ Маъмурий ва молия ҳуқуқи кафедраси
доцент в.б., (PhD)**СОЛИҚ МАЪМУРИЯТЧИЛИГИ ВА РАҚАМЛИ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР:**

инновацион ривожланиш истиқболлари

Аннотация: мазкур мақолада солиқ маъмуриятчилиги жараёнига замонвий ахборот-коммуникация технологияларини кенг қўллаш солиқ органлари томонидан камроқ вақт ва маблағларни сарфлаган ҳолда солиқларни йиғиб олиш самарадорлигининг ошишига, шунингдек, солиқ тўловчиларга ўз солиқ мажбуриятларини бажаришларини енгиллаштиришга, солиқ маъмуриятчилигини шаффоф амалга оширишга олиб келиши назарий-амалий жиҳатлари тадқиқ этилган. Шунингдек, Солиқ маъмуриятчилигида ахборот-коммуникация технологияларини қўллашнинг ҳуқуқий механизмларини такомиллаштириш бўйича таклифлар берилган.

Калит сўзлар: солиқ маъмуриятчилиги, солиқ мажбурияти, солиқ тўловчи, ахборот-коммуникация технологиялари.

Аннотация: в данной статье исследуются теоретические и практические аспекты широкого использования современных информационных и коммуникационных технологий в процессе налогового администрирования, что повышает эффективность сбора налогов налоговыми органами с меньшими затратами времени и денег, а также облегчает налогоплательщикам выполнение своих налоговых обязательств. Также автором были разработаны предложения по совершенствованию правовых механизмов использования информационно-коммуникационных технологий в налоговом администрировании.

Ключевые слова: налоговое администрирование, налоговое обязательство, налогоплательщик, информационно-коммуникационные технологии.

Abstract: this article examines the theoretical and practical aspects of wide use of modern information and communication technologies in the process of tax administration, which increases the efficiency of tax collection by tax authorities with less time and money spent, as well as makes it easier for taxpayers to fulfill their tax obligations. Also, the author elaborated proposals for the improvement of legal mechanisms of using information and communication technologies in tax administration.

Keywords: tax administration, tax liability, taxpayer, information and communication technologies.

2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган устувор вазифалардан келиб чиқиб, давлат солиқ органлари фаолиятига замонвий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий қилиш, улар томонидан тадбиркорлик субъектлари ва аҳолига кўрсатиладиган интерактив давлат хизматлари сифатини тубдан яхшилаш ҳамда ахборот технологиялари соҳасини янада ривожлантиришнинг қонунчилик асосларини такомиллаштириш масаласи муҳим ўрин тутди.

Давлат солиқ органларида ахборот-коммуникация технологиялари қўлланилган ҳолда кўрсатиладиган давлат хизматининг асосий мақсади ахборот технологиялари асосида интерактив давлат хизматлари кўрсатиш самарадорлигини ошириш, хизмат кўрсатиш вақти ва жараёнларини, шу жумладан, иқтисодий сарф-харажатларни қисқартириш, солиқ органлари фаолиятининг очиқлиги ва ошкоралигини таъминлашга қаратилиши зарурлигини, солиқ маъмуричилигини такомиллаштириш, қўғозсиз ҳужжат алмашинувини жорий этиш ва давлат солиқ хизмати органлари ишининг самарадорлигини оширишга қаратилган дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқиб, амалиётга жорий этиш борасидаги вазифаларни ҳал қилиш муҳим вазифалардан бири ҳисобланади.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида бу борада батафсил тўғалиб, юртимиз “Халқаро ахборот коммуникация технологияларини ривожлантириш индекси” бўйича 2019 йилда 8 ғўнага кўтарилган бўлса-да, ҳали жуда ҳам орқадамиз. Аксарият вазирлик ва идоралар, корхоналар рақамли технологиялардан мутлақо йироқ, десак, бу ҳам ҳақиқат деб таъкидлаганлари ҳам фикримизни исботлаб турибди.

Албатта, бошқа соҳаларда бўлгани каби солиқ маъмуриятчилиги жараёнида ҳам айрим тизимли камчилик ва муаммолар мавжуд. Яъни, бугунги кун талабларидан ёки халқаро стандартлардан орқада қолган, десак тўғри бўлади.

Солиқ соҳага «ақлли тартибга солиш» моделларини жорий қилиш ва ундаги ахборот технологиялар улушини ошириш, солиқ соҳасидаги мурожаатларни кўриб чиқишни белгилловчи янги самарали механизмларни ишлаб чиқиш билан боғлиқ масалаларни ҳуқуқий тартибга солиш мақсадида 2020 йил 5 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Солиқ маъмуриятчилигида замонвий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори қабул қилиниши ва мазкур қарор асосида белгиланган вазифалар солиқ маъмуриятчилиги жараёнига рақамли технологиялар ҳамда ахборот-коммуникация технологияларни қўллаш тизимини тубдан такомиллаштиришга хизмат қилиб, соҳани умуман янги сифат босқичига олиб чиқади.

Қарор билан Давлат солиқ қўмитасининг Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш Стратегияси ҳамда уни амалга ошириш бўйича комплекс чоралар тасдиқланиши солиқ маъмуриятчилигида замонвий ахборот-коммуникация технологияларини янада кенг жорий қилиш ишларини тизимлаштиришга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

Мазкур Стратегияда қуйидаги вазифалар белгиланган: маълумотларни қайта ишлаш маркази ва телекоммуникация қурилмаларини модернизация қилиш, сервер ва дастурий таъминотлар харид қилиш, ахборот тизимлари мажмуини ягона платформага ўтказиш, электрон давлат хизматлари кўрсатиш сифатини ошириш, катта ҳажмдаги маълумотларни тезкор таҳлил қилиш тизимларини йўлга қўйиш.

Ҳозирда мамлакатимизда солиқ маъмуриятчилиги муаммоларидан бири чакана савдо ва аҳолига хизмат кўрсатиш сектори томонидан тушумларни яшириш орқали солиқларни тўлашдан қочиш ҳисобланади. Онлайн назорат-касса машиналарини қўллаш мазкур ҳолатларнинг олдини олиш бўйича муҳим

тадбирлардан бири ҳисобланади. Шу сабабли, қарор билан “Онлайн назорат касса машиналари”, “Электрон ҳисобварақ-фактуралар” ва бошқа марказлашган тизимларни кенг жорий этиш Стратегияни амалга оширишнинг устувор йўналишларидан бири сифатида белгиланди.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, қарор билан Давлат солиқ хизмати органлари ва солиқ тўловчилар ўртасида ўзаро алоқани масофавий тарзга ўтказиш, барча иштирокчилар ўртасидаги муносабатларни ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий қўллаш орқали тўлиқ автоматлаштириш ва интерактив давлат хизматлари сонини кенгайтириш кенгайтириш лозимлиги белгиланди.

Таҳлиллар шуни кўрсатадики, 2019 йилда Солиқ идоралари томонидан юридик ва жисмоний шахсларнинг жами 18259 та мурожаатлари кўриб чиқилган бўлиб, шундан шахсий қабул 2403 та, ёзма мурожаатлар 4160 та, электрон мурожаатлар 11696 тани ташкил қилмоқда. Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, мамлакатимизда солиқ маъмуриятчилигида замонавий ахборот-коммуникация технологияларини қўллашни кенгайтириш ҳамда мазкур тизимни янада такомиллаштириш лозимлигидан далолат беради.

Ҳозирги замонавий солиқ маъмурчилиги нафақат солиқ қарздорлигини мажбурий ундириш механизмларини такомиллаштириши зарур, балки мазкур солиқ қарздорлигини замонавий ахборот телекоммуникация технологиялари орқали юзага келишини олдини олиш, солиқ тўловчилар томонидан ихтиёрий тўлаш бўйича ҳуқуқий саводхонлигини оширишга йўналтирилган тарғибот ва тушунтириш ишларига эътиборни кучайтириш самаралироқ ҳисобланади [1].

Ўтказилган сўровнома натижасида респондентларнинг солиқ маъмуриятчилиги жараёнига ахборот технологияларининг татбиқ қилиниши ушбу соҳани соддалаштиришга хизмат қиладими деган саволга 88% ҳа, 12% йўқ деб жавоб берганлигини ҳам қайд этиш зарур [2].

Сингтон Вольф таъкидлаб ўтганидек, солиқ маъмуриятчилигининг фаолиятида ахборот технологияларини қўлланиши бошлангандан сўнг охиригى ўн йил ичида катта ўзгаришлар бўлди. Солиқ хизмати органлари томонидан солиқларни йиғиш жараёнларидаги кўпгина хатоларнинг олди олина бошланди ва кўпгина ҳужжатларни юритиш соддалашди [3].

Бугунги кунда солиқ маъмурчилигини такомиллаштириш, қоғозсиз ҳужжат алмашинуви жорий этиш ва давлат солиқ хизмати органлари ишининг самарадорлигини оширишга қаратилган элликка яқин дастурий маҳсулотлар ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этилмоқда.

Жумладан, Давлат солиқ қўмитасининг “Электрон давлат хизматлари – my.soliq.uz” портали орқали 35 та электрон давлат хизматлари кўрсатилмоқда. Шундан, 15 таси – ахборот давлат хизматлари, 20 таси – интерактив давлат хизматлари таркибига киради. Солиқ тўловчиларнинг тоифаси ва жойлашган жойидан қатъи назар барча хизматлардан фойдаланиш имконияти мавжуд [4].

Шунингдек, мамлакатимизда аҳоли ҳамда тадбиркорлик субъектлари вакилларини солиқларни ўз вақтида тўлаш муддатларидан, солиқ қонунчилигидаги ўзгаришлардан хабардор қилиш, уларнинг солиққа оид ҳуқуқий билимларини янада юксалтириш, солиқ

тўловларини электрон тарзда, ортиқча сарф-харажатсиз амалга оширишларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шу сабабли ҳам солиқ органлари тизимида илғор ахборот-коммуникация технологиялари жорий этилиши солиқ қонунчилиги бузилишларининг олдини олиш, уларни аниқлаш ва бартараф этиш бўйича ахборот-таҳлилий ишлар самарадорлигини оширишга муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 26 июндаги “Давлат солиқ хизмати органлари фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ–3802-сон қарори билан Ўзбекистон Республикаси солиқ маъмуриятчилиги тизимини такомиллаштиришнинг энг муҳим йўналишларидан бири сифатида текширувдан олдинги таҳлил ва масофавий назорат-таҳлил ишларини амалга ошириш учун маълумотларни тўлиқ йиғиш ва қайта ишлашни таъминлайдиган замонавий, илғор ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш чораларини янада кучайтириш белгиланди [5].

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 1 августдаги “Давлат солиқ хизмати органлари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ–3168-сон қарорини бажариш юзасидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 1 августдаги “Давлат солиқ хизмати органлари фаолиятини ҳуқуқий тартибга солишни янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 677-сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси тўғрисидаги низомнинг 8-бандида солиқ тўловчилар ва солиқ солиш объектларининг ўз вақтида ҳамда ишончли ҳисобга олинишини таъминлаш, уларни солиқ маъмуриятчилиги жараёнига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини ва илғор автоматлаштирилган таҳлил услубларини кенг жорий этган ҳолда тўлиқ қамраб олиш механизмларини такомиллаштириш Давлат солиқ қўмитасининг асосий вазифаларидан бири сифатида кўрсатиб ўтилди [6].

Мазкур қарорга мувофиқ, солиқ тўловчининг шахсий кабинети Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг расмий веб-сайтига жойлаштирилган, солиқ тўловчилар ва давлат солиқ хизмати органларининг солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳуқуқ ва мажбуриятлари амалга оширилиши билан боғлиқ бўлган ўзаро муносабатларни электрон тарзда амалга оширишни таъминлайдиган ахборот ресурси ҳисобланиши белгиланди.

Мазкур норма асосида солиқ тўловчилар ва давлат солиқ хизмати органларининг солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳуқуқ ва мажбуриятлари амалга оширилиши билан боғлиқ бўлган ўзаро муносабатларни электрон тарзда амалга оширишга ўтишда ҳуқуқий асос ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 18 июлдаги ПФ–5116-сонли “Солиқ маъмуриятчилигини тубдан такомиллаштириш, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг йиғилувчанлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонида мувофиқ ишлаб чиқилган ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг 2017 йил 15 августдаги 2017-41-сон қарори билан тасдиқланган Солиқ тўловчининг шахсий кабинетидан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низом

(рўйхат рақами 2926, 2017 йил 5 сентябрь) қабул қилинди.

Мазкур низомга кўра солиқ тўловчининг шахсий кабинети шакллантириш ва ундан фойдаланиш ҳамда солиқ тўловчилар ва давлат солиқ хизмати органлари ўртасидаги ўзаро муносабатларни солиқ тўловчининг шахсий кабинети орқали амалга ошириш тартибини белгилаб берди.

Солиқ маъмуриятчилиги жараёнига замонвий ахборот-коммуникация технологияларни кенг қўллаш солиқ органлари томонидан камроқ вақт ва маблағларни сарфлаган ҳолда солиқларни йиғиб олиш самарадорлигининг ошишига, шунингдек, солиқ тўловчиларга ўз солиқ мажбуриятларини бажаришларини енгиллаштиришга, солиқ маъмуриятчилигини шаффоф амалга оширишга олиб келади.

Ричард Бурд шу масала юзасидан ўз фикрини илгари сураётган экан, солиқ маъмуриятчилигини яхшилаш ривожланаётган давлатлар учун асосий масалалардан бири бўлиб келган. Ушбу давлатлар учун даромад манбалари керак экан, ўз-ўзидан даромадлар бўйича маъмуриятчилик мавжуд. Даромадларнинг ўзи етарли эмас, балки давлат учун даромадларни йиғиб олишнинг энг мақбул усулларини, яъни самарали солиқ маъмуриятчилигини жорий этиш муҳим ҳисобланади. Ушбу жараёнлар давлатнинг иқтисодий ўсишига ва ресурслар тақсимолига таъсир қилади [7].

Бежиз Ўзбекистон Республикасининг коррупцияга қарши курашиш бўйича қонунчилигида ҳам давлат органлари ва тадбиркорлик субъектлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг масофавий шакллари кенг жорий этиш ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ва тадбиркорлик соҳасида коррупциянинг олдини олишга доир чора-тадбирларнинг бири сифатида белгиланмаган [8].

Ўзбекистон Республикасида ҳам солиқ маъмуриятчилигини такомиллаштиришда замонвий ахборот-коммуникация технологияларни кенг қўллаш зарурлиги эътироф этилмоқда, давлат органлари ва ташкилотлари ўртасида ахборот алмашиш механизмларининг, электрон солиқ маъмуриятчилиги ҳамда солиқ назоратинг амалга ошириш шакл ва услубларини такомиллашмаганлиги солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар йиғилувчанлигини зарур даражасини таъминлашга тўқтинлик қилаётган тизимли муаммолардан бири сифатида таъкидлаб ўтилган [9].

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 18 июлдаги “Солиқ маъмуриятчилигини тубдан такомиллаштириш, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар йиғилувчанлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ–5116-сонли Фармонида ҳам солиқ органлари фаолиятига замонвий ахборот-коммуникация технологияларини жорий қилиш ҳолати солиқ маъмуриятчилигининг шаффофлигини, солиқ солиш масалаларида манфаатдор вазирлик ва идоралар билан ҳамкорлик қилиш ҳамда назорат самарадорлигини, шунингдек давлат хизматларидан фойдаланиш имконияти таъминланмаётганлиги кўрсатиб ўтилган ва мазкур Фармоннинг 1-бандида солиқ маъмуриятчилиги жараёнига замонвий ахборот-коммуникация технологиялари ва илғор автоматлаштирилган таҳлил услубларини кенг жорий этиш, солиқ тўловчиларга, энг аввало, тадбиркорлик субъектларига тўғридан-тўғри мулоқотсиз электрон

хизмат кўрсатишга тўлиқ ўтиш Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ хизмати органлари тизимини ислоҳ этишнинг муҳим йўналишларидан бири этиб белгиланган.

Ривожланган давлат солиқ маъмуриятчилиги тизимини модернизация қилишида энг асосий эътиборни мазкур жараёни автоматлаштириш ва замонвий ахборот-коммуникация технологияларни кенг қўллаш орқали солиқ маъмуриятчилиги жараёнининг шаффофлигини ҳамда соддалаштиришни таъминлашга қаратилган.

Масалан, Хитой Халқ Республикаси (ХХР) солиқ маъмуриятчилигида замонвий ахборот-коммуникация технологияларни қўллашнинг муҳим ролини эътироф этган ҳолда “Солиқларни йиғишнинг маъмуриятчилиги тўғрисида” Хитой Халқ Республикаси Қонунида давлат томонидан турли даражадаги солиқ органларини режалар равишда замонвий ахборот-коммуникация технологиялар билан таъминлаш ҳамда солиқ органлари ва бошқа давлат органлари ўртасида ўзаро маълумот айирбошлашни такомиллаштириш мажбурияти белгилаб қўйилган [10].

Ҳозирда мамлакатимизда солиқ маъмуриятчилиги муаммоларидан бири чакана савдо ва аҳолига хизмат кўрсатиш сектори томонидан тушумларни яшириш орқали солиқларни тўлашдан қочиш ҳисобланади.

Онлайн назорат-касса машиналарини қўллашнинг кенгайтириш мазкур ҳолатларнинг олдини олиш бўйича муҳим тадбирлардан бири ҳисобланади.

Мамлакатимизда ҳам онлайн назорат-касса машиналари қўллашнинг зарур эканлиги эътироф этилиб, 2018 йил 1 январдан бошлаб онлайн назорат-касса машиналарини қўллашга босқичма-босқич ўтиш белгиланган [11].

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 10 июлдаги ПҚ–4389-сон қарори билан Ўзбекистонда солиқ маъмуриятчилигини такомиллаштириш стратегиясининг муҳим йўналишларидан бири сифатида онлайн назорат-касса машиналари чеклари билан тасдиқланган харажатлар бўйича жисмоний шахсларга даромад, мол-мулк ва ер солиқлари бўйича чегирмалар бериш ёки чекларда кўрсатилган қўшилган қиймат солиғининг бир қисmini қайтариб бериш тартибини жорий этиш вазифаси қўйилган эди [12].

Бундан мақсад – жисмоний шахсларнинг ўзлари харид чоғида чек берилишини талаб қилдилар ва натижада давлатга солиқ тушуми яхшиланади. Харидор чек бериладиган жойдан савдо қилиш ва чек берилмаслик ҳолатлари бўйича тегишли идораларни хабардор қилишдан манфаатдор бўлади ва бу ўз навбатида солиқ тўловчиларни солиқ маданиятини шакллантиришга хизмат қилади. Ушбу янги тартибдан ҳам давлат, ҳам солиқ тўловчилар манфаатдор.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексининг 133-моддасида солиқ тўловчиларнинг мажбуриятлари юзага келганлиги тўғрисида ахборот тақдим этадиган органлар, муассасалар ва ташкилотларнинг солиқ органларига маълумотлар тақдим этиш мажбуриятлари кўрсатилган. Бироқ солиқ органларига ушбу моддада назарда тутилган, қоғозда ёки электрон шаклда тақдим этиладиган маълумотларнинг шакллари, шунингдек шаклларни тўлдириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси томонидан тасдиқланиши белгиланган бўлса-да, мазкур органлар, муассасалар ва ташкилотлардан фақатгина битта

Қимматли қоғозлар марказий депозитарийси томонидан ўзи ва инвестиция воситачилари томонидан рўйхатга олинган акцияларга доир битимлар тўғрисидаги ахборотни Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасига тақдим этиш тартиби тасдиқланган.

Бизнинг фикримизча, солиқ тўловчиларнинг мажбуриятлари юзага келганлиги тўғрисида ахборот тақдим этадиган барча органлар, муассасалар ва ташкилотлар ахборотни солиқ органларига тақдим этиш тартиби белгиланиши лозим.

Солиқ органлари ва солиқ тўловчиларнинг мажбуриятлари юзага келганлиги тўғрисида ахборот тақдим этадиган органлар, муассасалар ва ташкилотлар ўртасида электрон ҳужжат алмашинуви янада такомиллаштириш ва солиқ соҳасида низолар келиб чиққан ҳолларда ушбу ҳужжатлардан далил сифатида фойдаланиш мумкинлиги тўғрисидаги нормаларни қонунчиликка киритиш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Шу билан бирга, солиқ тўловчиларнинг мажбуриятлари юзага келганлиги тўғрисида ахборот тақдим этиш тартибини бузганлик учун мансабдор шахсларга нисбатан маъмурий жавобгарликни қонунчиликка киритиш лозим.

Бундан ташқари, қайд этиш лозимки, замонавий ва қулай янги усулни давр талаблари асосида амалга ошириш борасида ҳали қилинадиган ишлар талайгина. Бунинг сабаби шуки, барча солиқ тўловчилар ҳали ҳам бу ҳақда тўлиқ маълумот ва тушунчага эга эмас. Шунинг учун, солиқ органлари ходимлари томонидан ҳисоботларни қоғоз кўринишида тақдим этган ва етарли кўникмага эга бўлмаган жойларда тегишли корхона ва ташкилот раҳбарлари ҳамда ҳисобчилари иштирокида “Солиқ тўловчилар учун қулай интерактив хизматлар” мавзусида семинарлар ҳамда давра суҳбатлари ўтказилиб, доимий равишда тушунтириш ишлари олиб борилиши мақсадга мувофиқ.

Хулоса ўрнида шунни айтиш мумкинки, солиқ маъмуриятчилигида замонавий ахборот-коммуникация технологияларини қўллашни кенгайтиришга қаратилган лойиҳалар ва чора-тадбирларни амалга ошириш, хусусан, давлат солиқ органларининг ўз функцияларини бажаришда тезкорлик ва сифатни оширишга имкон берувчи фаолиятини автоматлаштириш, давлат солиқ органларининг корпоратив ва локал тармоқларини такомиллаштириш ва модернизациялаш, давлат солиқ органлари томонидан тадбиркорлик субъектлари ва аҳолига кўрсатиладиган интерактив давлат хизматлари рўйхатини кенгайтириш ва сифатини яхшилаш, давлат солиқ хизматчилари, тадбиркорлик субъектлари ва аҳолининг ахборот технологиялари бўйича саводхонлигини оширишга қаратилган ишлар кўламини янада кенгайтириш давр талаби ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига юқорида таъкидланган ўзгартишларни киритиш солиқ тўловчилар учун солиқларни тўлашни ортиқча харажатларсиз ва ҳаракатларсиз амалга оширишга имкон беради ва ушбу ислохотлар, ўз навбатида, мамлакатимизда ишбилармонлик муҳитини янада яхшилаш, тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун энг қулай шарт-шароитлар яратилишига ўз улушини қўшади.

Адабиётлар рўйхати:

1. Фиёсов А. Солиқлар ва мажбурий тўловлар бўйича қарздорликларни келиб чиқиши таҳлили // “Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар” илмий электрон журнали. № 2, март-апрель, 2019 йил. – Б. 23-24.
2. Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ҳузуридаги Малака ошириш марказининг 2019 йил 23 октябрдаги 01-584-сон хати.
3. Singleton B.Wolfe. The use of computers in Tax Administration. Article. Jurmetrics Journal. Volume 17. 1977. Washington. USA. –P.215 https://www.jstor.org/stable/29761583?seq=1#metadata_info_tab_contents (Сингтон Волф америкалик олим. Солиқ маъмуриятчилигида компьютернинг қўлланилиши мавзусида мақола.)
4. <https://my.soliq.uz/main/about-portal>
5. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 27.06.2018 й., 07/18/3802/1402-сон.
6. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 35-сон, 929-модда; Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 04.12.2017 й., 09/17/960/0355-сон, 04.04.2018 й., 09/18/252/0995-сон, 24.05.2018 й., 09/18/384/1266-сон.
7. Richard M.Bird. Improving Tax Administration in Developing Countries. Journal of Tax Administration Vol. 1:1, University of Toronto. Canada, -P.23, <https://pdfs.semanticscholar.org/bf0e/ef94aec5bd3dfa22543c2dc76aa2b40a7ea7.pdf> (Ричард Бурд. Ривожланаётган давлатларда солиқ маъмуриятчилигини яхшилаш. Мақола. Солиқ маъмуриятчилиги журнали. 1-сон. Канада)
8. Ўзбекистон Республикасининг “Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида” қонуни 20-моддаси. (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 1-сон, 2-модда; Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 16.01.2019 й., 03/19/516/2484-сон; 24.05.2019 й., 03/19/542/3177-сон).
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 29 июндаги “Ўзбекистон Республикасининг солиқ сиёсатини такомиллаштириш концепцияси тўғрисида”ги ПФ–5468-сонли фармони.
10. Law of the People's Republic of China on the Administration of Tax Collection (Order of the President No.49), April 28, 2001, article, 6.
11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 18 июлдаги “Солиқ маъмуриятчилигини тубдан такомиллаштириш, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни йиғилувчанлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПФ–5116-сонли фармони, 2-банди.
12. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 11.07.2019 й., 07/19/4389/3409-сон.